

Верховної Ради України «Про визнання колекції образотворчого мистецтва національним надбанням України» від 16 жовтня 2008 р. № 24-рп/2008 / Верховна Рада України. *Офіційний веб-сайт*. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v024p710-08>.

22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» (справа про мораторій на примусову реалізацію майна) від 10 червня 2003 р. № 11-рп/2003 / Верховна Рада України. *Офіційний веб-сайт*. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-03>.

23. Справа «East/West Alliance Limited» проти України» (заява № 19336/04). 2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_994.

24. Стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності. 2017. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d0f73c4b-51e8-47d1-8a92-b9e2d51992d9&title=StandartiVsesvitnoiOrganizatsiiIntelektualnoiVlasnosti>.

25. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів про військово-технічне співробітництво від 8 лютого 2017 р. / Верховна Рада України. *Офіційний веб-сайт*. 2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784_001-15.

УДК 342.9

ЗАВДАННЯ І ПОВНОВАЖЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Теленик Сергій Сергійович,
кандидат юридичних наук,
здобувач (Національна академія
внутрішніх справ, м. Київ, Україна)

Здійснено ретроспективний аналіз, оцінку сучасного стану та сформульовано прогностичні положення щодо завдань і повноважень Служби безпеки України в державній системі захисту критичної інфраструктури. Наголошено на важливості визначення завдань і повноважень СБУ в умовах протидії загрозам гібридного типу та наявної складної безпекової ситуації в державі. Обґрунтовано доцільність закріплення низки повноважень СБУ, що дозволять спецслужбі ефективно взаємодіяти з громадянами України, їх об'єднаннями та бізнес-середовищем. З'ясовано, що метою реформування СБУ є її трансформація на спеціальну службу, здатну ефективно захищати державний суверенітет, конституційний лад і територіальну цілісність України. За результатами опрацювання нормативних документів та наукових підходів встановлено, що визначення СБУ як суб'єкта державної системи захисту критичної інфраструктури сприяє посиленню протидії зовнішнім та внутрішнім загрозам критичній інфраструктурі. Визначено, що проект закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» розроблений за результатами вивчення та узагальнення найкращого світового досвіду у сфері захисту критичної інфраструктури, зокрема нормативного регулювання США та країн ЄС, а також урахуваючи національне законодавство у частині повноважень органів сектора безпеки. Зроблено висновок, що закріплення у чинному

законодавстві підготовлених з урахуванням світових критеріїв нормотворчих ініціатив дозволить значно посилити можливості СБУ більш ефективно протидіяти зовнішнім та внутрішнім загрозам критичній інфраструктурі, реагувати на динамічні зміни у міжнародному середовищі, покращити взаємодію з іншими суб'єктами сектора безпеки й оборони, власниками й операторами об'єктів життєзабезпечення, уникнути дублювання з іншими правоохоронними державними органами, підвищити рівень сумісності із закордонними партнерами.

Ключові слова: критична інфраструктура, Служба безпеки України, завдання, повноваження, державна система захисту критичної інфраструктури, нормативний акт, суб'єкт державної системи захисту критичної інфраструктури, адміністративно-правове регулювання.

TASKS AND AUTHORITY OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF THE STATE PROTECTION SYSTEM OF CRITICAL INFRASTRUCTURE

Telenyk Serhii Serhiovych,
Candidate of Juridical Sciences, External
Postgraduate Student (National Academy
of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine)

A retrospective analysis, an assessment of the current state, and prognostic provisions regarding the tasks and powers of the Security Service of Ukraine in the state system for the protection of critical infrastructure have been formulated. The importance of defining the tasks and responsibilities of the SSU in the face of threats of the hybrid type and the present complex security situation in the state is emphasized. The expediency of securing a number of powers of the Security Service of Ukraine, which enables the intelligence to effectively interact with the citizens of Ukraine, their associations and the business environment, is substantiated. It was clarified that the purpose of reforming the SSU is to transform it into a special service capable of effectively defending state sovereignty, constitutional order and territorial integrity of Ukraine. As a result of working out normative documents and scientific approaches, it has been established that the definition of the SSU as the subject of the state system of critical infrastructure protection contributes to strengthening the counteraction to external and internal threats to critical infrastructure. It is determined that the draft Law of Ukraine "On critical infrastructure and its protection" is developed on the basis of study results and generalization of the best world experience in the field of critical infrastructure protection, including regulatory regulation of the USA and EU countries, as well as taking into account the nation's legislation of the powers of the security sector. It is concluded that the consolidation in the current legislation of the world standards of normative initiatives prepared in the light of the world standards will significantly strengthen the SSU's ability to more effectively counter external and internal threats to critical infrastructure, respond to dynamic changes in the international environment, improve interaction with other actors in the security and defense sector, owners and operators of life support objects, avoid duplication with other law enforcement agencies, increase the level of compatibility with border partners in the state system of protection of critical infrastructure. The importance of defining the tasks and responsibilities of the SSU in the face of threats of the hybrid type and the present complex security situation in the state is emphasized. The expediency of securing a number of powers of the SSU, which enables the intelligence to effectively interact with the citizens of Ukraine, their associations and the business environment, is substantiated. It was clarified that the purpose of reforming the SSU is to transform it into a

special service capable of effectively defending state sovereignty, constitutional order and territorial integrity of Ukraine. As a result of working out normative documents and scientific approaches, it has been established that the definition of the SSU as the subject of the state system of critical infrastructure protection contributes to strengthening the counteraction to external and internal threats to critical infrastructure. It is determined that the draft Law of Ukraine "On critical infrastructure and its protection" is developed on the basis of study results and generalization of the best world experience in the field of critical infrastructure protection, including regulatory regulation of the USA and EU countries, as well as taking into account the nation inoho legislation of the powers of the security sector. It is concluded that the consolidation in the current legislation of the world standards of normative initiatives prepared in the light of the world standards will significantly strengthen the SSU's ability to more effectively counter external and internal threats to critical infrastructure, respond to dynamic changes in the international environment, improve interaction with other actors in the security and defense sector, owners and operators of life support objects, avoid duplication with other law enforcement agencies, increase the level of compatibility with border partners

Key words: critical infrastructure, Security Service of Ukraine, task, powers, state system of critical infrastructure protection, normative act, the subject of the state system of protection of critical infrastructure, administrative-legal regulation.

Постановка проблеми. 08.07.2018 р. набув чинності Закон України «Про національну безпеку», яким Службу безпеки України (далі – СБУ) визначено державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, здійснюючи з неухильним дотриманням прав і свобод людини свої повноваження, зокрема щодо контррозвідувального захисту об'єктів критичної інфраструктури [1]. Тобто ці положення визначають зміст реформи СБУ в частині законодавчого закріплення повноважень у сфері захисту критичної інфраструктури та визначення місця і ролі СБУ в державній системі захисту критичної інфраструктури.

Зважаючи на те, що згадані заходи щодо захисту критичної інфраструктури переважно реалізуються у сфері адміністративно-правових відносин, є підстави вважати, що відбувається системне вибудовування нормативної бази захисту критичної інфраструктури, що визначатиме рівні, напрями, обсяг і зміст адміністративно-правового регулювання цього інституту.

Наукова активність щодо дослідження різних аспектів адміністративно-правового статусу СБУ свідчить про сталий інтерес до проблеми. Так, у своїх працях до цього питання у різний час звертались О.А. Артюх, М.В. Грек, О.В. Грідін, А.В. Кумейко, О.Г. Нападистий, О.М. Полковніченко, С.П. Пономарьов, О.О. Степанченко, В.Х. Ярмакі та ін. Проте завдання і повноваження СБУ в державній системі захисту критичної інфраструктури як самостійна наукова проблема до цього часу не розглядались. Отож, зважаючи на сучасний стан законодавства та правозастосовної практики, є об'єктивна потреба у дослідженні повноважень СБУ як суб'єкта захисту критичної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить аналіз нормативного матеріалу, завдання СБУ у сфері захисту критичної інфраструктури вже визначались у нормативних документах. Так, забезпечення локалізації загроз критичній інфраструктурі для спецслужб закріплено в рішенні Ради національної безпеки й оборони України від 02.09.2015 р. «Про нову редакцію Воєнної доктрини України», де серед можливих сценаріїв загроз воєнній безпеці України визначено диверсії, зокрема на об'єктах критичної інфраструктури [2], а на СБУ покладається вирішення завдань із

контррозвідувального захисту економічного і науково-технічного потенціалів, транспортного комплексу, об'єктів критичної інфраструктури, що мають стратегічне значення, а також органів державної влади у вказаних сферах.

Неодноразово також наголошувалось на необхідності реформування (трансформації) СБУ з визначенням її завдань та повноважень у сфері захисту критичної інфраструктури:

1) в Указі Президента «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України» актуальними загрозами національній безпеці України визначено:

– загрози кібербезпеці і безпеці інформаційних ресурсів (уразливість об'єктів критичної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів до кібератак, фізична і моральна застарілість системи охорони державної таємниці та інших видів інформації з обмеженим доступом);

– загрози безпеці критичної інфраструктури (критична зношеність основних фондів об'єктів інфраструктури України та недостатній рівень фізичного захисту, недостатній рівень захищеності критичної інфраструктури від терористичних посягань і диверсій, неефективне управління безпекою критичної інфраструктури і систем життєзабезпечення).

Реформа Служби безпеки України визначається як створення динамічної, укомплектованої високопрофесійними фахівцями, забезпеченої сучасними матеріальними і технічними засобами спеціальної служби, здатної ефективно захищати державний суверенітет, конституційний лад і територіальну цілісність України. Концентрація зусиль СБУ, окрім іншого, забезпечується на контррозвідувальній діяльності, забезпеченні державної безпеки у сфері кібернетичної безпеки, сприянні швидкому й ефективному обміну інформацією з державами-членами НАТО, ЄС на основі взаємної довіри [3];

2) в Указі Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 р. «Про Концепцію розвитку сектора безпеки і оборони України» визначено основні напрями розвитку складників сектора безпеки і оборони, серед яких є реформування СБУ, що спрямовуватиметься на посилення її можливостей протидіяти сучасним зовнішнім і внутрішнім загрозам національній безпеці та здійснюватиметься у напрямі оновлення доктринальних і концептуальних підходів до організації діяльності СБУ, функціональної оптимізації її організаційної структури та вдосконалення матеріально-технічного забезпечення.

Метою реформування Служби безпеки України є її трансформація на спеціальну службу, здатну ефективно захищати державний суверенітет, конституційний лад і територіальну цілісність України, яка зосереджуватиметься на вирішенні завдань щодо контррозвідувального захисту органів державної влади, науково-технічного та оборонного потенціалу, оборонно-промислового і транспортного комплексів, національної системи телекомунікацій та їх об'єктів, об'єктів критичної інфраструктури, що мають стратегічне значення [4].

Для ефективної реалізації зазначених положень СБУ ініційовано засідання РНБО України [5], на виконання рішення якого (спільно з іншими зацікавленими державними органами) взято участь у створенні державної системи захисту критичної інфраструктури, опрацюванні механізмів налагодження дієвої взаємодії між усіма її суб'єктами для протистояння новітнім викликам і загрозам гібридного типу.

Результатом такої роботи стало схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 р. № 1009-р) [6].

Наразі ведеться робота з розроблення проекту закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист», який, як убачається, має стати складником законодавства у сфері національної безпеки, а також унесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» на виконання прикінцевих положень Закону України «Про національну безпеку України».

Отже, нормативно-правовими актами, що розробляються або введені в дію, вже окреслено нові завдання перед спецслужбою у сфері захисту критичної інфраструктури, практична реалізація яких вимагатиме наділення її особливими повноваженнями.

О.М. Суходоля на прикладі критичної інфраструктури національної економіки виокремлює пріоритетні завдання сектора безпеки з питань захисту критичної інфраструктури, що полягають у визначенні загроз, а також виявленні, попередженні, запобіганні та припиненні протиправної діяльності щодо:

- втрати спроможності національної економіки задовольнити критичні потреби суспільства та держави у мінімально необхідних обсягах випуску продукції, надавати необхідні послуги (сервіси);

- безповоротного виведення ресурсів із національної економіки, втрати контролю над об'єктами стратегічного значення та прав власності на критичні та проривні технології, дестабілізації національної кредитно-банківської системи та страхового ринку;

- монополізації економіки та створення економічних передумов для тиску на політичну систему та систему державного управління;

- створення умов руйнування інфраструктури життєзабезпечення населення та національної економіки, порушення стійкості функціонування енергетичних систем (електро-, нафто-, газопостачання);

- пошкодження інформаційно-комунікаційної інфраструктури, зокрема систем транспорту, поштового зв'язку та ЗМІ, інших систем масової комунікації, створення умов для втрати Україною керованості у своєму інформаційному просторі;

- використання інфраструктури для цілей нанесення шкоди населенню (здійснення терористичних актів);

- втрати чутливої інформації щодо функціонування КІ, інтелектуальних прав власності, що може призвести до реалізації загроз національній стійкості;

- створення умов втрати спроможності національної економіки забезпечення потреб суспільства та держави, зниження рівня продовольчого самозабезпечення країни створення умов для завдання шкоди здоров'ю людей, довкіллю та виникнення надзвичайних ситуацій;

- порушення системи забезпечення населення ліками та системи лікувальних закладів, порушення системи екстреної медицини;

- створення умов для блокування конкурентних переваг, диверсифікації ринків та підвищення впливу національної економіки України на зовнішніх ринках.

У частині вибору інструментарію роботи, окрім контррозвідувального захисту на сектор безпеки, автор (О.М. Суходоля – *авт.*) пропонує покласти:

- організацію роботи з інформацією з обмеженим доступом в частині захисту КІ;
- участь в оцінці загроз КІ та формуванні вимог щодо захисту КІ на національному (розробка Національної проектної загрози КІ) та секторальному рівнях;

- участь в ухваленні рішень щодо зміни режимів функціонування системи захисту КІ;

- участь у зарахуванні об'єктів інфраструктури до переліку КІ;

- погодження паспортів безпеки об'єктів КІ;

- перевірки операторів КІ щодо дотримання вимог законодавства у сфері захисту КІ;

- проведення спеціальної перевірки громадян, які потребують доступу та виконують особливі роботи на об'єктах КІ.

У частині організації роботи з інформацією з обмеженим доступом у частині захисту КІ сектор безпеки має забезпечити:

- зберігання та комплексний аналіз даних щодо функціонування КІ, зокрема інформації, що надходить від розвідувальних служб;
- ведення реєстру КІ, організація роботи з визначення об'єктів критичної інфраструктури;
- забезпечення необхідного обміну «чутливою» інформацією між операторами КІ та органами державної влади, залученими до роботи державної системи захисту КІ;
- підготовку аналітичних матеріалів із комплексної оцінки загроз КІ та доведення такої інформації до політичного керівництва держави [7, с. 67–70].

Як убачається, наведені положення сформульовано за результатами вивчення та узагальнення найкращого світового досвіду у сфері захисту критичної інфраструктури, зокрема нормативного регулювання США та країн ЄС, а також з урахуванням національного законодавства у частині повноважень органів сектора безпеки, тому вони справедливо знайшли відображення у законотворчій роботі щодо розроблення проекту закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» [8].

У згаданому проекті СБУ визначено суб'єкта державної системи захисту критичної інфраструктури, який:

- 1) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури;
- 2) здійснює контррозвідувальне забезпечення, контртерористичний та контрдиверсійний захист об'єктів критичної інфраструктури, захист її економічного та науково-технічного потенціалу, обмін інформацією з питань оцінки загроз та реагування на загрози і кризові ситуації, а також ліквідації наслідків у взаємодії з іншими суб'єктами державної системи захисту критичної інфраструктури, пов'язаних із протиправною діяльністю спеціальних служб іноземних держав, негативного впливу окремих організацій, груп та осіб, а також розробляє заходи реагування на них;
- 3) здійснює заходи з попередження, виявлення, запобігання та припинення проявів фінансування тероризму, екстремізму, сепаратизму з використанням об'єктів критичної інфраструктури;
- 4) бере участь у перевірці інвестицій та походження капіталу, що спрямовується на фінансування критичної інфраструктури, на предмет дотримання їх операторами інтересів національної безпеки держави;
- 5) уживає заходів із попередження та протидії актам несанкціонованого втручання в діяльність об'єктів критичної інфраструктури, фінансування критичної інфраструктури не в інтересах національної безпеки,
- 6) отримує у визначеному законом порядку доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є органи державної влади, оператори об'єктів критичної інфраструктури;
- 7) контролює у межах компетенції здійснення на об'єктах критичної інфраструктури заходів із попередження, виявлення, запобігання та припинення витоку інформації з обмеженим доступом, втрати її матеріальних носіїв, локалізації можливих наслідків, а також виявлення та усунення наявних для цього передумов;
- 8) бере участь в обмеженні та блокуванні доступу до об'єктів та ресурсів, які використовуються для організації, підготовки, вчинення, фінансування, сприяння або приховування акту несанкціонованого втручання в діяльність критичної інфраструктури, а також в інших передбачених законами України випадках у порядку, встановленому законодавством;
- 9) проводить перевірку угод на постачання товарів, робіт і послуг на об'єкти критичної інфраструктури та персоналу компаній-підрядників на предмет завдання шкоди

національній безпеці України;

10) бере участь у розробленні категоризації, визначенні критеріїв та порядку оцінки стану безпеки та захищеності об'єктів критичної інфраструктури;

11) здійснює спеціальну перевірку осіб для допуску на об'єкти критичної інфраструктури;

12) подає органам державної влади, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям усіх форм власності обов'язкові для розгляду пропозиції з питань захисту критичної інфраструктури та обов'язкові до виконання запити про діяльність об'єктів критичної інфраструктури, вимоги щодо дотримання законодавства;

13) бере участь у перевірці та оцінці захищеності об'єктів критичної інфраструктури, погодження паспортів безпеки на кожний об'єкт;

14) бере участь у встановленому законодавством порядку, в реагуванні на кризові ситуації, пов'язані з безпекою, захистом, стійкістю і цілісністю критичної інфраструктури;

15) використовує для своєї діяльності інформацію щодо критичної інфраструктури, отриману від Уповноваженого органу в справах захисту критичної інфраструктури України й інших суб'єктів захисту критичної інфраструктури;

16) ознайомлюється в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, в операторів об'єктів критичної інфраструктури з документами та іншими матеріальними носіями інформації, необхідними для попередження, виявлення та недопущення актів несанкціонованого втручання в діяльність об'єктів критичної інфраструктури, зокрема такими, що містять інформацію з обмеженим доступом;

17) направляє військовослужбовців Служби безпеки України для роботи на штатних посадах в Уповноваженому органі у справах захисту критичної інфраструктури України на об'єкти критичної інфраструктури незалежно від форм власності в інтересах їх захисту;

18) ініціює застосування та притягнення до відповідальності посадових осіб операторів об'єктів критичної інфраструктури за нежиття заходів із безпечного функціонування об'єктів критичної інфраструктури та вчинення (або невчинення) ними дій, які призводять до послаблення їх режимно-охоронного захисту, стійкості, цілісності та не забезпечують їх відновлення у разі відмов, атак та настання інших кризових ситуацій;

19) створює бази даних щодо загроз і вразливості об'єктів критичної інфраструктури;

20) вживає заходів для забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у межах захисту критичної інфраструктури;

21) здійснює міжнародне співробітництво і взаємодіє з іноземними державними та спеціальними правоохоронними органами у межах надання міжнародно-правової допомоги у сфері захисту критичної інфраструктури;

22) здійснює аналітичну обробку інформації, проводить контррозвідувальні, оперативно-розшукові, пошукові, режимні, адміністративно-правові та інші заходи, спрямовані на боротьбу з кібертероризмом і кібершпигунством стосовно об'єктів критичної інформаційної інфраструктури;

23) бере участь у розслідуванні кіберінцидентів та кібератак щодо державних електронних інформаційних ресурсів, інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, критичної інформаційної інфраструктури, забезпечує реагування на кіберінциденти у сфері державної безпеки;

24) здійснює іншу діяльність для захисту критичної інфраструктури в межах повноважень, визначених законами, що регулюють діяльність суб'єктів захисту критичної інфраструктури.

Служба безпеки України здійснює діяльність у сфері захисту критичної інфраструктури через свої структурні органи (управління, відділи, підрозділи, служби), яким делеговані відповідні повноваження [9].

Отже, законодавче визначення повноважень і місця СБУ в системі державного захисту критичної інфраструктури є послідовним та виваженим кроком, що відповідає сучасним потребам та викликам у сфері безпеки держави.

Наразі триває обговорення зазначеного законопроекту зацікавленими суб'єктами та громадськістю, тому, долучаючись до дискусії, вважаємо за потрібне зауважити, що в умовах, коли ще нормативно не врегульовано роль і місце СБУ в державній системі захисту критичної інфраструктури, важливо під час закріплення повноважень подолати хибно сформовані в суспільстві стереотипи, що нібито спецслужба займається невласливими функціями, зокрема боротьбою з економічними злочинами.

Сьогодні СБУ на засадах транспарентності формує свою взаємодію з громадянами України, їх об'єднаннями та бізнес-середовищем.

Так, 11.09.2017 р. Головою СБУ та бізнес-омбудсменом підписано Меморандум про партнерство і співробітництво між Службою безпеки України та Радою бізнес-омбудсмена, а вже 21.12.2017 р. Головою СБУ та Президентом Спілки українських підприємців підписано Меморандум про співпрацю у сфері захисту бізнесу. Показовим є те, що СБУ є першим правоохоронним органом, який підписав Меморандум зі Спілкою українських підприємців [10].

Метою підписання вказаних Меморандумів є встановлення ефективної співпраці між сторонами через механізм постійних та прозорих контактів і обміну інформацією, забезпечення аналізу можливих конфліктних ситуацій у бізнес-середовищі, збільшення довіри суспільства до правоохоронних органів, запобігання недобросовісній (нечесній) поведінці стосовно суб'єктів підприємництва в Україні.

Бізнес-омбудсмен Альгирдас Шемета вкотре наголосив, що у загальній кількості скарг на правоохоронні та органи контролю найменша кількість стосується СБУ, крім того, СБУ є однією з найсумлінніших щодо виконання рекомендацій Офісу бізнес-омбудсмена.

Висновки. Ураховуючи викладене, визначення завдань і повноважень СБУ в умовах протидії загрозам гібридного типу та наявної складної безпекової ситуації в державі є вкрай важливим питанням у контексті розпочатого реформування спецслужби, яке може бути окремою темою для обговорень.

Водночас закріплення у чинному законодавстві підготовлених з урахуванням світових критеріїв нормотворчих ініціатив дозволить значно посилити спроможності СБУ більш ефективно протидіяти зовнішнім та внутрішнім загрозам критичній інфраструктурі, реагувати на динамічні зміни у міжнародному середовищі, покращити взаємодію з іншими суб'єктами сектора безпеки й оборони, власниками й операторами об'єктів життєзабезпечення, уникнути дублювання з іншими правоохоронними державними органами, підвищити рівень сумісності із закордонними партнерами.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку. Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14.03.2016 № 92/2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про удосконалення заходів забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури»: Указ Президента України від 16.01.2017 № 8/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0014525-16>

6. Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури: розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 1009-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1009-2017-%D1%80>

7. Суходоля О.М. Захист критичної інфраструктури: сучасні виклики та пріоритетні завдання сектору безпеки. *Науковий часопис Академії національної безпеки*. № 1–2 (13–14). 2017. С. 30–80.

8. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний сайт. URL: <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f6481532-9ec0-4ca5-9832-dcc32e31da3c&title=ProektZakonuUkrainiproKritichnuInfrastrukturuTaYiiZakhi>

9. Служба безпеки України. Офіційний сайт. URL: <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f6481532-9ec0-4ca5-9832-dcc32e31da3c&title=ProektZakonuUkrainiproKritichnuInfrastrukturuTaYiiZakhi>

10. Меморандум про партнерство та співробітництво між Службою безпеки України та Радою бізнес-омбудсмена. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS28961.html та <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/2/view/3890#.KzCht5nq.dpbs>

УДК 342.9

СПОРИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН ЯК ПРЕДМЕТ СУДОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ: НА ШЛЯХУ ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ

Тильчик В'ячеслав В'ячеславович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
права і процесу та митної безпеки
(Університет державної фіскальної
служби України, м. Ірпінь,
Київська область, Україна)

У статті проаналізовано дослідження вітчизняних учених у період 2006–2015 рр., що стосуються проблематики розв'язання спорів адміністративними судами у сфері публічно-правових відносин із метою систематизації теоретичних підходів. Основними напрямками дослідження обрано наукові пошуки, спрямовані на вирішення наукових завдань щодо сутності таких окремих категорій спорів, як правовий, адміністративно-правовий, публічно-правовий, та їх кореспонденція з конфліктами, які є підставою їх виникнення. Окрема увага приділяється особливостям провадження в адміністративних судах щодо вирішення спорів, зокрема в окремих сферах (податковій, земельній, соціальній) у процесі проходження публічної служби, пов'язаних із виборчим процесом, під час здійснення державного управління та публічного адміністрування загалом. Розкриваються напрями дослідження особливостей доказування в окремих судових юрисдикційних провадженнях щодо вирішення справ у сфері